

Zadarmo

Noviny o živote Bratislavy,
jej mestských časti
a všetkých Bratislavčanov
vydáva NIVEL PLUS, s.r.o.
Vychádzajú každé dva týždne
v náklade 167 700 kusov.
Registrované na KÚ Bratislava
pod číslom 8/KÚB/248/13-8/98

Bratislavské Noviny

Redakcia:

Gorkého 6, 811 01 Bratislava 1
Telefón 5441 0028
Fax 5464 2363
E-mail: redakcia@ba-noviny.sk
www.bratislavskenoviny.sk
Vytlačili Bratislavské tlačiarne, a.s.
Do poštových schránok
roznáša Slovenská pošta, š.p.

Štvrtok 27. februára 2003

Pressburger Zeitung ~ Pozsonyi Újság

Ročník VI. ~ Číslo 4

Bratislavský rozpočet by mal byť vyrovnaný

BRATISLAVA

Poslanci mestského zastupiteľstva sa na svojom marcovom rokovaní budú zaoberať návrhom mestského rozpočtu na rok 2003. Návrh, ktorý predloží primátor Andrej Ďurkovič, je vyrovnaným rozpočtom s príjmami a výdavkami vo výške 9,784 miliardy korún.

V porovnaní s minuloročným rozpočtom hlavného mesta, ktorý bol tiež zostavený ako vyrovnaný, ide o nárast príjmov aj výdavkov o vyše 4,5 miliardy korún. V návrhu tohtoročného rozpočtu mesta je zapracovaná aj suma 2,7 miliardy korún, ktorá bude použitá na reštrukturalizáciu dlhu mesta. Návrh rozpočtu predpokladá, že hlavné mesto túto sumu získa z krátkodobého preklenovacieho úveru a následným vydaním mestských obligácií s dlhšou lehotou splatnosti, alebo prijatím dlhodobého úveru. Predpokladaný úver tvorí vyše 27,5 percenta celého rozpočtu. Vlastné príjmy mesta predstavujú sumu viac ako 4 miliardy korún, čo je 41 percent celkovej výšky rozpočtu.

Výdavky na potreby mesta Bratislava budú zabezpečené z vlastných zdrojov, z dotácií od štátu a z úverov. Dotácie, granty a transfery tvoria viac ako 3 miliardy korún. Dotácie pozostávajú z finančného príspevku na prevádzku MHD vo výške 694 miliónov korún a z decentralizačných dotácií na presunuté kompetencie na školstvo pre mesto a mestské časti v sume takmer 1,5 miliardy korún. Na kompetencie v sociálnej oblasti, ktorú tvorí najmä prevádzka domovov dôchodcov a opatrovateľské služby, by malo mesto dostať zo štátneho rozpočtu 40 miliónov korún. Opravy a údržba komunikácií bude mesto v tomto roku stáť vyše 200 miliónov korún.

Rozpočet predpokladá, že daňové príjmy mesta dosiahnu takmer 1,9 miliardy korún a kapitálové príjmy 1,8 miliardy korún. Polovicu kapitálových príjmov, teda asi 900 miliónov, by malo mesto získať z predaja majetku. Predaj pozemkov v zóne Pribinova by mal priniesť 555 miliónov korún. Z ďalších nehnuteľností sa pripravuje predaj objektu a pozemku na Židovskej ulici za sumu nad 100 miliónov korún, predaj viacerých pozemkov v Petržalke s predpokladaným výnosom 50 až 80 miliónov, v Starom Meste v cene okolo 75 miliónov, v Karlovej Vsi a Ružinovce za približne 25 miliónov korún.

Materiál určený na zasadnutie zastupiteľstva odporučila poslancom schváliť mestská rada. Mestské zastupiteľstvo bude o návrhu rozpočtu na tento rok rokovať vo štvrtok 6. marca. (brn)

Bratislavskí vodiči musia byť veľmi pozorní. Číhajú na nich aj takéto „prekvapenia“.

FOTO - Vladimír Mišauer

Na uliciach je viac výtlkov ako obvykle

BRATISLAVA

Bratislavskí motoristi hromžia: na uliciach sa objavilo viac výtlkov ako v minulých rokoch a jazda po meste, vrátane frekventovaných hlavných ťahov, sa stáva doslova rizikom.

„Ako oddelenie cestného hospodárstva magistrátu zabezpečujeme v zimnom období opravu výtlkov,“ uviedla vedúca oddelenia Eva Uhliariková. „Výtlky vznikajú jednak v dôsledku teplotných výkyvov, jednak preto, že frekvencia údržby asfaltových povrchov nie je dostatočná. Tohtoročná zima je skutočne špecifická, jej priebeh je extrémny v tom smere, že často dochádza k striedaniu teplôt z plusových hodnôt do mínusových a naopak. S opravovaním výtlkov sme v tomto roku

začali už druhého januára, teda hneď v prvý pracovný deň. Máme na to technológiu, ktorá nám umožňuje tieto havarijné stavy dočasne odstrániť. Nebezpečné lokálne poruchy naši pracovníci najprv ošetrí špeciálnym spojovacím náterom a potom zalejú asfaltovou zmesou. Táto metóda sa dá využiť aj pri teplotách pod nulou a výskyt porúch sa nám darí postupne eliminovať. Občania si iste všimli, že niektoré z výtlkov už zmizli, no objavili sa však ďalšie, a to aj na takých miestach, kde sme to nečakali.“

Podľa E. Uhliarikovej od začiatku tohto roka nepretržite pracujú na cestách dve súpravy, ktoré zatiaľ opravili okolo 300 výtlkov. Ich činnosť sa zamerala najmä na hlavné cestné ťahy, akými sú Račian-

ska, Vajnorská, Odborárska, Pražská, Brnianska, Dunajská a Mýtna ulica, Šafaříkovo námestie, križovatka Patrónka - Mlynská dolina, ako aj Trnavská, Rožňavská ulica, ulica Svornosti, Einsteinova, Dolnozemska a Viedenská cesta. „Samozrejme, opravujú sa aj iné ulice, ak sa na nich vyskytnú závažné lokálne poruchy,“ uviedla.

Podľa jej slov výtlky vznikajú aj v letnom období. Keďže vtedy nebývajú mínusové teploty ani v noci, je možné použiť technológiu JET PACHER, pri použití ktorej opravený úsek vydrží v dobrom stave aj viac ako rok. Vlni bolo opravených asi 5000 výtlkov, čo si vyžiadalo náklady vo výške asi 4,5 milióna korún. (ver)

O výtlkoch na cestách aj na 2. strane

Je potrebné tvoriť pozitívny imidž mesta

O prioritách na najbližšie obdobie, o územnom rozvoji mesta, nakladaní s jeho majetkom i o zámeroch v oblasti turistiky a cestovného ruchu sme sa pohovorovali s námestníčkou primátora Bratislavy Tatianou MIKUŠOVOU.

- Bratislava je mojim rodným mestom. Bola by som spokojná, keby sme na konci volebného obdobia mohli konštatovať, že Bratislava sa teší dobrej povesti, vzťah obyvateľov k nej sa zlepšil a konečne ju vo väčšom rozsahu objavili turisti. Dá sa to dosiahnuť aj prostredníctvom rezortov, ktoré mám na starosti.

Medzi vaše kompetencie patrí aj územný rozvoj a architektúra, územné konanie a stavebný poriadok. Čo by sa v tejto oblasti malo podľa vás zlepšiť?

- Máme jednoznačnú úlohu: zabezpečiť celoplošné dopracovanie územného plánu a určiť strategické zóny z hľadiska záujmov mesta a ich funkčnej náplne.

Naš rozhovor

Musíme sa dopracovať do stavu, keď budú jasné regulatívy pre ktorúkoľvek lokalitu na území mesta. V tejto súvislosti považujem za kľúčové zhodnúť sa s investormi na takých architektonických riešeniach, ktoré prijme široká laická i odborná verejnosť. Mám na mysli najmä vzácne územia, ako je južné Podhradie, predstaničný priestor alebo Železná studnička a Bratislavský lesopark.

Na starosti máte aj hospodárenie s majetkom mesta. Máte nejakú predstavu o zvýšení transparentnosti v tejto citlivej sfére?

- O každom predaji či dlhodobom prenájme majetku mesta rozhoduje podľa zákona mestské zastupiteľstvo. Svoju úlohu vidím v zabezpečení dostatku včasných a transparentných informácií pre záujem-

cov o nakladanie s majetkom mesta, ako aj pre poslancov. Keďže pred mestom stojí úloha reštrukturalizovať svoju dlhovú službu, ku každému významnejšiemu prevodu mestského majetku by sa mal vyjadrovať aj nezávislý expert s odborným stanoviskom o výhodnosti, resp. nevýhodnosti transakcie pre mesto.

Máte nejaké plány alebo vízie týkajúce sa oblasti turistiky a cestovného ruchu?

- S primátorom sme sa dohodli na projekte zriadenia informačných kancelárií Bratislavy v hlavných mestách susedných štátov, najmä vo Viedni a Prahe. Chceme ich využiť na vytváranie pozitívneho imidžu Bratislavy a prilákanie turistov do mesta. Obrovské rezervy má mesto v edičnej činnosti, výrobe a predaji suvenírov. Zlepšiť musíme aj informačný a orientačný systém v meste.

Zhovárал sa Juraj Handzo

Urobia policajti v pešej zóne konečne poriadok?

STARÉ MESTO

Na stránkach našich novín sme vlni viackrát kriticky poukázali na situáciu v pešej zóne v historickom centre mesta, kam si vodiči áut zvykli vchádzať, kedy sa im zachce a parkovať na najnemysliteľnejších miestach.

Oprávnenia na vjazd do pešej zóny vydávala a aj vydáva mestská časť Bratislava - Staré Mesto. Tá už prijala niektoré opatrenia, ktoré mali svojou úlohou vodičov eliminovať. Na vstupoch do pešej zóny pribudli vysúvateľné, diaľkovo ovládané stĺpiky, mestská polícia začala vo zvýšenej miere zle zaparkovaným vozidlám zakladať „papuče“. Problém s odťahovaním nesprávne zaparkovaných áut naďalej pretrvávajú - tzv. Malchárkova novela zákona o premávke na pozemných komunikáciách, ktorá možnosť odťahovania skomplikovala, stále platí.

Od začiatku tohto roka mestská časť prijala niektoré nové opatrenia, prostredníctvom ktorých sa snaží urobiť poriadok v pešej zóne. Oprávnenia na vjazd do pešej zóny bez uvedenia evidenčného čísla vozidla, ktoré boli v minulosti najviac zneužívané, sa už nevydávajú. Ďalšia zmena spočíva v tom, že sa osobitne vydávajú povolenia na vjazd cez Hviezdoslavovo námestie a osobitne na vjazd cez Františkánsku ulicu. Účelom tohto opatrenia je, aby sa vozidlá nepohybovali svojvoľne po celej pešej zóne. Na oprávnenia na vjazd mestská časť vyznačuje aj konkrétne miesto (adresu), na ktoré sa jeho držiteľ mieni dostať. Informácia na oprávnení má slúžiť najmä mestskej policii, aby jej príslušníci mohli preveriť, či sa vozidlo na určitom mieste zdržiava oprávnenie. Iný režim vjazdu do pešej zóny platí pre podnikateľov a iný pre obyvateľov pešej zóny. Rozdiel je v tom, že právnická osoba alebo podnikateľ musí preukázať, že má sídlo v pešej zóne a má možnosť parkovania na iných plochách ako na komunikáciách v pešej zóne. Obyvatel pešej zóny to nemusí preukazovať, ale na komunikáciách v pešej zóne nemôže parkovať bez obmedzenia. Obyvatelia pešej zóny musia preukázať, že tu majú trvalé bydlisko. Mestská polícia tu tiež bude robiť častejšie kontroly.

Tieto zmeny platia od začiatku roka. Odvtedy uplynul príliš krátky čas na to, aby sa dalo objektívne posúdiť, či sú opatrenia dostatočné. Faktom je, že ešte aj v súčasnosti si niektorí arogantní vodiči dovoľia parkovať na miestach, kde nemajú čo hľadať. Opakovane sa tak deje napríklad na Františkánskom námestí. Ako nám povedal veliteľ Okresnej stanice Mestskej polície Staré Mesto Jozef Hitka, o tomto probléme vedia. „Neprejde ani deň bez toho, že by tu naši ľudia neriešili nedisciplinovaných vodičov,“ uviedol. (ver)

Milované dieťa v Mestskom múzeu

BRATISLAVA

Mestské múzeum v Bratislave a Generálny konzulát Švédska v Bratislave, Švédsky inštitút v Štokholme a Švédske veľvyslanectvo v Prahe pripravilo pre všetkých, vekom mladých i starších Bratislavčanov, zaujímavú výstavu fotografií pod názvom **Milované dieťa**.

Autorka fotografií Ulla Lemberg pracovala na výstave tri roky. Fotografie zobrazujú moment vzácneho okamihu otca a dieťaťa vo vzťahu tej najvrúcnejšej intimity. Venujú sa téme o mužoch, deťoch a rovnoprávnosti pohľadá pri výchove detí, ktorá je na Slovensku ešte stále takmer tabuizovaná. Z fotografií veľmi naliehavo zaznieva výzva: „Muži majú deti tiež“, alebo „Otcovia odchádzajú z úradov“, aby sa mohli v prípade potreby postarať o svoje deti, „Deti potrebujú otcov, otcovia potrebujú deti“. Kvalita farebných fotografií a sugestívny umelecký výraz poteší mnohých priaznivcov tohto druhu umenia. Výstava bude aj konfrontáciou názorov na úlohu otcov v našej spoločnosti a vo Švédsku. Na jej otvorení sa osobne zúčastnila aj autorka vystavených fotografií Ulla Lemberg.

K výstave **Milované dieťa** pripravilo Mestské múzeum v Bratislave interaktívny program pre deti a rodičov, ktorý sa bude konať v ateliéri v Starej radnici. Sú pre nich vypracované témy, na ktoré môžu odpovedať a vyjadrovať sa pomocou kreslenia, ale aj písomnou formou. Otázky budú samozrejme zamerané na vzťah detí a otcov, tak ako to vyplýva z témy výstavy a budú rozdelené do niekoľkých blokov.

V bloku nazvanom **Deti** môžu malí návštevníci vyjadriť svoje pocity napríklad na nasledujúce témy: Ako sa o teba staral tvoj otec, keď si bol maličký? Ochráni ťa otec, keď sa bojíš tmy? V druhom bloku **Otcovia a deti** môžu návštevníci odpovedať na otázku: Aký je tvoj otec, porovnaj ho s filmovou alebo rozprávkovou postavou. Potrebuje dieťa otca? Potrebuje otec dieťa? A v treťom bloku **Otcovia** budú odpovedať otcovia na otázku: Čoho si ochotný vzdať sa kvôli dieťaťu? Čoho si sa vzdal kvôli svojmu dieťaťu? Ako vysoko je v prioritách mať dieťa?

Výstava fotografií Ullly Lemberg **Milované dieťa** je otvorená vo výstavných priestoroch Mestského múzea v Bratislave v Starej radnici od 14. februára a potrvá do 16. marca. (hus)

Východné krídlo Starej radnice postavili po vzore domov zo 14. a 15. storočia

Železná mreža brány Starej radnice na Primaciálnom námestí je označená letopočtom 1912. V tom roku dokončili stavbu východného krídla radnice.

Jeho kamenná fasáda je komponovaná tak, ako mohli podľa predstáv architekta a obyvateľov Prešporka okolo roku 1900 vyzerať meštianske domy v 14. a v 15. storočí. Kvalitné sochárske prvky dekoratívnej výzdoby fasády sú však prevzaté skôr z chrámovej architektúry. Projekt architekta Hübnera sa výberovej komisii páčil viac než iné návrhy. Pritom ďalší architekti navrhovali riešenia blízke času vzniku novostavby. Jeden z návrhov dokonca uvažoval so secesnou fasádou,

Pamätníci histórie

ktorá by bola s fasádou susedného Primaciálneho paláca lepšie harmonizovala. Strecha budovy je pokrytá pestrofarebnými glazovanými škridlami, ktoré vyrobili v Pécsi u firmy Zsolnay. Pôvodné škridly boli už pred tridsiatimi rokmi veľmi poškodené, preto ich nahradili novými, ktoré podľa originálnych vyrobili v Maďarsku pre Bratislavu na objednávku. V budove bývali spočiatku úradovne magistrátu, policajná strážnica, mestská knižnica. Už viac ako tridsať rokov slúži aj táto časť Starej radnice výhradne

Mestskému múzeu. Na mieste neogotického východného traktu stávalo od prvej štvrtiny 18. do začiatku 20. storočia susedie svätého Jána Nepomuckého. Archeologickým výskumom v šesťdesiatych rokoch 20. storočia sa pod novým traktom zistili doklady stredovekého osídlenia. Kameňom obložené kruhové šachty, ktoré pripomínajú studne, sa v 14. a v 15. storočí používali ako ľadom plnené chladničky, v ktorých sa chladom konzervovalo mäso. Predávali ho v stánkoch na terajšom Primaciálnom námestí. Dnes sú ľadové jamy exponátmi „in situ“ Mestského múzea. **Štefan Holčík**

FOTO - Vladimír Mišauer

Pôvodnú stanicu prekrýva nová hala

Miestami, kde sa dnes nachádzajú nástupištia bratislavskej Hlavnej stanice, viedli pôvodne železničné koľajnice v úzkom záseku medzi vinohradmi. Zásek, ktorý postupne rozširovali, viedol k tunelu smerom na Patrónku.

Už v roku 1845 stála železničná stanica (Sackbahnhof) v predĺžení Štefánikovej ulice. Tá však nevyhovovala, lebo nebola prejazdná. Neskôr teda priamo pri koľajnici vybudovali novú prejazdnú stanicu (I. Feigler 1871). Tá slúžila cestujúcim tridsať rokov. V roku 1904 ju prestavali a rozšírili. V jej strede postavili veľkú zhrmažďovacu halu s pre-

Spomienkové album

dajňami cestovných lístkov, ktorá sa navonok prejavila impozantnou klasicizujúcou fasádou.

Nový objekt projektovali pravdepodobne v Budapešti projektanti ministerstva železníc. Postavil ju tunajší stavebný podnikateľ Josef Erdély (pôvodným menom Ehrewald). Hmota ním postavené železničnej stanice sa v podstate zachovala dodnes. V budúcom roku bude storočná. Po prvej svetovej vojne do jej štítu medzi dvoma vežičkami umiestnili veľký znak Československej

republiky a pod ním nápis Bratislava. Neskôr historizujúcu fasádu otkli a zmodernizovali v slohu blízkom pražskej moderne. Štít zanikol. Stred priečelia zdôraznili rozmerným sochárskym dielom: okridleným kolesom ako symbolom železničnej dopravy. Zhruba pred dvadsiatimi rokmi postavili na námestie pred objektom stanicu novú halu, ktorá ústrednú budovu skoro úplne zakryla. Pôvodne čistá architektúra staničnej haly je dnes znehodnotená predajnými stánkami a reklamnými zariadeniami, aké si tam architekt určite nepredstavoval. **Štefan Holčík**

FOTO - archív a Vladimír Mišauer

1949: Začiatok konca divadiel v Bratislave

Polstoročie s Bratislavou

Podľa letopočtu sa zlovestné „päťdesiate“ roky bolševickej hrôzovlády ešte nezačali. Rozhlas zatiaľ nevysielal priame prenosy zo súdnych procesov s nepriateľmi ľudu, špiónskymi centrálnami a kulakmi, ktorí schovávali pred pracujúcim ľuďom kukuricu a masť. Na Dunajskej ulici sa ešte prechádzal „per pazuch“ majiteľ holičstva HOJDEM, so svojou ženou HOJDEMOVOU.

HOJDEM bol asi o dve hlavy nižší od svojej HOJDEMOVEJ. Bolo to nerovné manželstvo. Vo dverách svojich krámov stáli Čičan Li (ten mával turecký med) a tučnúcky opravár hraček a porcelánu, ktorého meno mi ani po štyridsiatich rokoch nevie naskočiť. Otec herca Vlada Müllera mal kníhkupectvo v Liga pasáži a Závodný predával hudobníny. Otec kúpil po vojne gramofón - ihly boli v takej striebornej mištičke pri tanieri, na ktorom sa krútil platne. Okrem pesničiek Františka Krištofa Veselého bol v tom roku veľký šláger hudobného skladateľa Milana Vašicu senióra „Já jsem mladá vdova, vdala bych se znova...“ Kompozitor Vašica bol svojrázny Bratislavčan. Býval na Heydukovej ulici a bol veľký odborník na polievky. Najušľachtilejší varil z volských chvostov. Chvosty podával aj zvlášť. Ako prílohu k chvostom podával chrenovú omáčku nateplo. Aj jeho dvaja synovia boli neskôr známi hudobníci. MUDr. Milan Vašica skomponoval populárnu pesničku „Teta Mája má doma papagája“ a mladší Ivan, zvaný v jazzovom svete „Tutus“, bol trubkár. Vzal si za ženu Finku, ktorá v Bratislave dlho tvorila jedinu finsku menšinu. Ale odvtedy sa privydávali do nášho mesta aj Nórky, Švédky a najsilnejšiu enklávu tvoria Angličanky. Darmo je - bratislavský rodáci boli vo svete známi fešáci. Mám priateľku, ktorá sa privydala do Bratislavy až z Madridu. Má štyri krásne dcéry... Bratislava bola odjakživa pupok vkusného sveta. V roku 1949 som ešte došiel druhú triedu ľudovú na Nedbalovej u Uršulíniek, ale v rámci školskej územnej reorganizácie som sa ocitol s niektorými spolužiakmi na Štefánikovej chlapčenskej škole na Grösslingovej ulici. Ale tento údaj je nepresný. Tá ulica sa už vtedy začala - na skoro 40 rokov - volať Ulica Červenej armády (UL.ČA).

V tom roku 1949 mi otec kúpil mohutné bábkové divadlo s dvadsiatimi bábkami - marionetami, z ktorých moje najobľúbenejšie boli: Gašparko, Zlý dvoran a Smrčka. Pamätám sa, že sme sa s tou mohutnou škatuľou zastavili s otcom u mamy. Sedávala v našej kaviarni v Manderláku celý deň za pokladňou, krútila kľučkou a vždy sa k nej vysunul z pokladne šuplík plný peňazí. Lamentovala, prečo sme vyhodili toľko peňazí za bábkové divadlo. Ale ja som sa nedal a v kuchyni na Dunajskej ulici som hrával pre deti rozprávkové bábkové hry. Kulíš som mal šestoro: hustý les, zámockú dvoranu, peklo, dedinské námestie, mestské hradby a izbičku v chalúpke. Moje prvé divadlo mama zrušila hneď po tom, ako sa v hľadisku od strachu pocikala Božena H. z Dunajskej č. 58. Hral som pri temnom okne a obzvlášť som si dal záležať na tom, aby prílet SMRŤKY zhora bol čo najstrašidelnejší. Hral som SMRŤKU tak dobre a bábka bola taká hrôzostrašná, že nielen Božena H., ale aj Ivan V. a František S. sa od strachu pocikali. Keď mama uvidela mláky - v tom momente zrušila moje prvé divadlo. Ďalšie divadlá nám potom rušili komunisti (to už býval spolujaziteľ divadiel aj Milan Lasica) - ale nás to nikdy nerozosmutnilo až natoľko, ako sa očakávalo. Jedno máme dodnes.

Július Satiny
Staromestské noviny, 25. júla 1996

